

toe gebruik te maken van de theoretische en praktische grondslagen van interpretatie. Dit komt een systematische keuze van doelen, inhoud en werkwijzen voor bezoekerscentra zeer ten goede. Een dergelijke systematiek is uit oogpunt van het leveren van kwalitatief hoogwaardige producten essentieel. Het is bovendien een manier om te voorkomen, dat we in onze natuurgebieden voorzieningen treffen die we niet willen, of dure bezoekerscentra bouwen waar in communicatief opzicht slecht mee te werken valt.

Dat bezoekerscentra toekomst hebben, wordt gesteund door tal van ontwikkelingen die zich binnen en buiten de wereld van het natuurbeheer voordoen. Om de kansen voor bezoekerscentra ten volle te benutten, is het wel zaak om meer rekening te houden met het feit dat de meeste bezoekers vooral toeristisch gemotiveerd zijn, om dicht bij de unieke kwaliteiten van natuur te blijven en met behulp van de methodiek van interpretatie bezoekerscentra meer planmatig te ontwerpen.

Van deze websites zijn veel documenten te downloaden, van interessante artikelen tot en met complete handboeken voor het opzetten van een bezoekerscentrum.

<http://www.snh.org.uk>

<http://www.interpretationaustralia.asn.au>

<http://www.interpnet.com>

<http://www.heritage-interpretation.org.uk>

<http://www.interpret-europe.net>

M. Steeghs is eigenaar van Steeghs Advies, adviesbureau op het gebied van natuur, milieu en communicatie. m.steeghs@xs4all.nl

Drie praktijkvoorbeelden uit Duitsland en Oostenrijk

RECREATIE IN NATIONALE PARKEN

H. Dekker

Niet alleen in Nederland is recreatie in natuurgebieden onderwerp van gesprek. Ook in het buitenland weten ze er over mee te praten. Met name in nationale parken is het dikwijls een hele kunst om de juiste balans te vinden tussen natuurgerichte recreatie en het behoud van de natuur, de hoofddoelstelling van nationale parken.

Natuurbeleven in Berchtesgaden

In het Nationaal Park Berchtesgaden in de Duitse Alpen zijn recreanten voor slechts één ding: bergwandelen. Voor hen is meer dan 200 kilometer pad beschikbaar. Buiten de paden mag je -struinen. Het Nationaal Park probeert een afgewogen pakket aan recreatiemogelijkheden in stand te houden. Dat mag ook wel met drie miljoen bezoekers aan deze regio. Excursies zijn er genoeg, maar ook zijn er veel lezingen, kindermiddagen en exposities. Daarnaast zijn er vijf bezoekerscentra, een hoofdcentrum en vier dependances. Voor de bezoekers, vooral natuurlief-

hebbers, is een aantal op maat gemaakte activiteiten. Een voorbeeld is het steenarend kijken. Na afloop kunnen de jongsten een quiz spelen, om zelf te ontdekken hoeveel ze hebben opgestoken. Ontdekken, beleven en begrijpen vormen het motto van de activiteiten in het park. Zo zijn er excursies, waarbij het accent ligt op voelen van koud stromend water rond je voeten, het ruiken van de talloze verschillende bloemengeuren, of het eten van wild fruit. Natuurbeleven met alle zintuigen. Heel populair zijn de paardenexcursies. Tijdens de excursie zit je niet zelf op het paard, maar neemt de edele viervoeter je bagage voor zijn of haar rekening.

113

In Nationalpark Kalkalpen zijn schuilhutten zo geplaatst dat zij de recreatiestroom afleiden naar minder kwetsbare locaties. Foto: Hans Dekker.

Kleinschalige dagtochten naar uitgelezen locaties: op zoek naar de steenarend. Foto: Hans Dekker.

114

Geen massatoerisme in Oostenrijke Kalkalpen

In het nog jonge Oostenrijkse Nationaal Park Kalkalpen strijken slechts enkele tienduizenden gasten per jaar neer. Bernhard Schön, directeur van het park, kan de recreatiedoelstelling van het park in twee woorden samenvatten: 'Sanfter Tourismus' oftewel zacht toerisme. Rust, ruimte, kleinschaligheid, aandacht voor gezinnen en individuen zijn daarbij volgens hem belangrijk. Daarnaast moeten het culturele erfgoed en het landschap worden ontzien. Massarecreatie hoort er niet thuis, een klein kampeerterreintje binnen de begrenzing van het nationaal park wel. Hier mogen rugzakkampeerders maximaal 12 tenten opzetten en twee nachts slapen. De gemeenten, die deel uitmaken van het nationaal parkgebied en zijn omgeving, werken prima samen met de directie. Zo werken beide partijen zij aan zij aan de realisatie van parkeerplaatsen, informatiestands en het afsluiten van wegen voor auto's en motoren. Fietsers en wandelaars hebben een streepje voor met vele speciale routes.

Wildsafari in de Hohe Tauern

In de Hohe Tauern is recreatie al tientallen jaren gemeengoed. De hoogste

berg van Oostenrijk, de Grossglockner, trok 200 jaar geleden al bewonderaars van heinde en verre, maar grote appartementencomplexen en bungalowparken zijn hier nog steeds niet. En dat is ook de bedoeling, vertelt Martin Kurzthaler, medewerker van het nationaal park. Kurzthaler is erop uit, om het toerisme om te buigen naar een meer natuurvriendelijke vorm. Samenwerking met recreatieondernemers behoort daarbij tot de mogelijkheden. Zo heeft een camping in het Virgental toestemming om campinggasten gratis met een tractor tot boven de boomgrens te brengen, zodat de wandelaars nog energie genoeg hebben om daar boven prettig verder te wandelen. Het nationaal park biedt bezoekers een breed scala aan activiteiten. Kurzthaler heeft onder meer een fantastisch natuurleerpad bedacht, waar gezinnen met kinderen gemakkelijk een halve dag kunnen verwijlen. Langs het pad bij het dorp Kals staan schitterende houten dieren, waar de kinderen leuke opdrachten kunnen doen. Het nationaal park heeft de restauratie van watermolens betaald, zodat boeren er weer meel kunnen malen. Ook zal het park binnenkort een eenvoudige weg aanleggen, die de boeren weer in staat stelt afgelegen alpenweides te maaien: goed voor de boer, de recreant en de natuur. Dat is de methode van dit park, zelf voorwaarden scheppen, terwijl boeren en

andere ondernemers exploiteren. Wildsafari's – kleinschalige dagtochten naar uitgelezen locaties – staan ook op het programma. Zelfs complete arrangementen, waar recreatieondernemers in participeren, zijn mogelijk. Alles met als doel om bij de bezoekers meer draagvlak voor natuurbescherming te krijgen.

H. Dekker is werkzaam bij de provincie Drenthe en is lid van de redactie van het Vakblad Natuurbeheer.